

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 kwietnia 2023 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **P.B., A.P., J.K. i M.K.**,

skazanych z art. 217 § 1 k.k. i in,

z powodu kasacji wniesionych przez obrońcę skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt IV Ka 1119/21,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie

z dnia 11 marca 2021 r, sygn. akt II K 912/18,

p o s t a n a w i a:

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadne;

**2) obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 11 marca 2021 r. (sygn. akt II K 912/18) A.P., J.K., M.K. oraz P.B. zostali uznani winnymi czynów z art. 158 k.k., za które wymierzono mim kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 września 2021 r. (sygn. akt IV Ka 1119/21) wyrok Sądu I instancji został zmieniony

w ten sposób, że w ramach poszczególnych czynów przypisano skazanym przestępstwa z art. 217 § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k. i orzeczono także kary pozbawienia wolności w zawieszeniu (w niższym wymiarze niż w wyroku Sądu I instancji). W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanych, zarzucając wyrokowi:

„1) uchybienie wymienione w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytego obsadzenia Sądu drugiej instancji, rozpoznającego apelację obrońcy skazanych, prowadzącego rozprawę apelacyjną i wydającego wyrok, w składzie którego orzekał Sędzia Sądu Okręgowego- P.L., powołany do pełnienia urzędu na podstawie postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2020 r. nr 1130.61.2020 (M. P. z 2021 r., poz. 50), na wniosek wyrażony uchwałą z dnia 11 marca 2020 r. nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.), które to uchybienie nastąpiło w wyniku wadliwości procesu powołania Sędziego i prowadzi w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, która to wadliwość powołania polegała na:

a) świadomości wymienionego Sędziego jako kandydata w postępowaniu o ubieganie się do pełnienia urzędu na wolne stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego w S. określone w obwieszczeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 sierpnia 2019 r. (M. P. z 2019 r., poz. 807), iż postępowanie to prowadzi organ, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana cytowaną wyżej ustawą, która utraciła przymiot elementarnej niezależności, jako że procedura wyboru Sędziów do tego organu spowodowała, że władza sądownicza utraciła wszelki wpływ na jego skład, jako że zasiadający w nim w wyniku politycznego wyboru Sędziowie nie uzyskali mandatu do reprezentowania środowiska sędziowskiego, a w ten sposób

władza sądownicza utraciła wszelki wpływ pośrednio także na kandydatów przedstawionych Prezydentowi w celu powołania na stanowisko Sędziego sądu powszechnego, a mimo to podtrzymania przez niego woli kandydowania i brania udziału w tym postępowaniu, co może powodować wrażenie o godzeniu się przez niego na udział w przedmiotowej procedurze pomimo braku niezależności wspomnianego organu,

b) wycofania się ze wskazanego wyżej postępowania innej kandydatki, wobec czego wymieniony Sędzia nie miał w postępowaniu tym kontrkandydata podlegającego merytorycznej ocenie, wobec czego z cytowaną wyżej uchwałą Krajowej Rady Sądownictwa może wiązać się wrażenie jej arbitralności i braku niezależności,

c) w skład zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa, który opiniował wymienionego Sędziego jako kandydata przed podjęciem wspomnianej uchwały wchodził X.X., E.Ł. i Z.Ł., wobec czego ich stanowisko może powodować wrażenie jego arbitralności i braku niezależności, jako że:

— według notoryjnych doniesień prasowych X.X. mimo statusu Sędziego Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku był członkiem komitetu poparcia Y.Y. w wyborach prezydenckich w 2010 r.,

— według notoryjnych doniesień prasowych X.X. mimo statusu Sędziego Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku udzielił w wyborach parlamentarnych w 2020 r. poparcia A.B., kandydującemu do Sejmu z listy [...],

— według notoryjnych doniesień prasowych Z.Ł. mający status Sędziego Sądu powszechnego został powołany na stanowisko Prezesa Sądu Rejonowego w B. przez Ministra Sprawiedliwości [...],

— według notoryjnych doniesień prasowych co do Z.Ł. mającego status Sędziego Sądu powszechnego istniały podejrzenia, że w czasie głosowania w trybie zdalnym w powyższym organie w dniu 10 września 2021 r. posłużył się inną osobą,

- według notoryjnych doniesień prasowych co do Z.Ł. mającego status Sędziego Sądu powszechnego istniały podejrzenia, że w swoim oświadczeniu majątkowym za 2019 r. zataił uzyskanie diet z Krajowej Rady Sądownictwa,
 - według notoryjnych doniesień prasowych co do E.Ł. mającej status Sędziego Sądu powszechnego istniały podejrzenia, że w swoim oświadczeniu majątkowym za 2018 r. zataiła uzyskanie diet z Krajowej Rady Sądownictwa,
- d) zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w czasie zgłoszenia się przez wymienionego Sędziego na wolne stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego w S. jego kandydatura winna zostać zaopiniowana przez organ samorządu sędziowskiego, tj. zgromadzenie ogólne sędziów, zgodnie z treścią art. 58 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju Sądów powszechnych (j. t. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072 ze zm.), a tymczasem zgodnie z treścią uchwały nr 1 Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Apelacji [...] z dnia 13 grudnia 2019 r. oraz uchwały nr 1 Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Okręgu S. z dnia 17 grudnia 2019 r. odroczone opiniowanie kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie do czasu wyłonienia Krajowej Rady Sądownictwa spełniającej warunki niezależności od władzy wykonawczej oraz ustawodawczej i zarazem zobowiązano Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] do nieprzedstawiania kandydatów ^m-organowi pełniącemu rolę Krajowej Rady Sądownictwa, które to uchwały powinny być znane wymienionemu Sędziemu, a mimo to podtrzymał on wolę kandydowania i brał udział w przedmiotowym postępowaniu, co może powodować wrażenie o godzeniu się przez niego na udział w przedmiotowej procedurze pomimo braku niezależności wspomnianego organu,
- e) opisane wyżej okoliczności mogą powodować wrażenie — także przy odwołaniu się do wzorca normatywnego modelowego obserwatora mającego dostateczne rozeznanie w tych okolicznościach — że wymieniony Sędzia może być wiązany z określonymi środowiskami politycznymi, których legitymacja będzie kwestionowana wraz z każdorazową zmianą większości parlamentarnej, co jest ewidentnie sprzeczne z prawem obywatela do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły sąd, uzależnia bowiem stabilność tego rozstrzygnięcia od kolejnych zmian większości politycznej w kraju,

f) wymieniony Sędzia kandydował na wolne stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego w S., a zatem wiążące się ze sprawowaniem funkcji kontroli instancyjnej w odniesieniu do czynności i orzeczeń Sądów niższej instancji, a tym samym wobec niego należało przyjąć wyższy poziom wymagań w zakresie minimalnych warunków bezstronności i niezawisłości.”

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz umorzenie postępowania z uwagi na wystąpienie aktualnie negatywnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., tj. wobec przedawnienia karalności czynów przypisanych skazanym, a ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz przekazanie niniejszej sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej okazał się bezzasadny. Całość uzasadnienia kasacji sprowadza się do przytoczenia wybranego, dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego, a także sądów europejskich dotyczącego zagadnienia prawidłowej obsady sądu w kontekście m.in. reformy Krajowej Rady Sądownictwa ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Analiza akt sprawy oraz uchwały KRS nie pozwala na wysnucie wniosku, jakoby zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22) brak podstaw do przyjęcia a priori, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Oznacza to, że należy wykazać in concreto, że z uwagi na dające się zidentyfikować okoliczności związane z powołaniem danego sędziego do sądu, istnieją tego rodzaju wątpliwości, iż sąd w składzie którego zasiada taki sędzia jest sądem nienależycie obsadzonym. Jak

wynika z dokumentów, kwestia powołania sędziego L. orzekającego w sprawie nie wskazuje na zaistnienie takich wad, które powodowałyby konieczność uznania, że w istocie w tej konkretnej sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza opisana w art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. Zwłaszcza, że w tym zakresie poszerzonej argumentacji nie przedstawił sam skarżący, pozostając na bardzo ogólnych twierdzeniach, bez powiązania ze sprawą. Poprzestał jedynie na obszernej rekapitulacji relewantnego orzecznictwa trybunałów międzynarodowych oraz Sądu Najwyższego w zakresie kryteriów oceny spełnienia przez sąd wymogu niezależności. Nie wskazał żadnych okoliczności, które in concreto prowadziłyby do potwierdzenia się sygnalizowanych przez niego obaw w odniesieniu do niezawisłości członków składu Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie. Jediną konkretyzacją ze strony skarżącego było wskazanie na proces przed KRS, co do członków której prezentuje on nieco bardziej szczegółowe zarzuty. Jednak ich ciężar nie został wystarczająco powiązany z postawą samego kandydata i dalszymi szczegółami jego kandydatury. Niewątpliwie skarżący pokazuje nieprawidłowości związane z powszechnie identyfikowanymi defektami funkcjonowania KRS, ale brakuje pogłębionej refleksji nad osobą sędziego L.. To bowiem meandry jego procedury awansowej w powiązaniu z tym konkretnym sędzią mogą całościowo dopiero uzasadniać wątpliwości co do bezstronności.

Powyższe rozstrzygnięcie nie oznacza jednak, że kwestia ta w odniesieniu do Sędziego L. zostaje przesądzona ostatecznie. Kryteria oceny prawidłowej obsady sądów, które były prezentowane w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego z natury mają charakter zmienny i zależą od ilości oraz jakości uzyskanych informacji związanych z procesem nominacyjnym, decyzją co do startowania w konkursie przed organem o niekonstytucyjnym charakterze, czy też postępowaniem sędziego już po otrzymaniu nominacji w takiej wadliwej procedurze. Zagadnienia te mogą w przyszłości prowadzić do in concreto odmiennych ocen niż w niniejszej sprawie.

Należało zatem orzec jak w sentencji.

